

Partij voor de Dieren zal druk uitoefenen op nieuwe kabinet

Verplichte weidegang is dubbeltje op zijn kant

Met alle inspanningen om veehouders aan het weiden te krijgen lijkt de doelstelling van 80 procent weidende bedrijven in 2020 haalbaar. Maar is dat genoeg om een wettelijk verplichte weidegang voor te blijven? En hoe lijkt het als de doelstelling 80 procent van de koeien betreft?

tekst **Alice Booij**

Esther Ouwehand van de Partij voor de Dieren (PvdD) spreekt duidelijke taal: 'Als het aan ons ligt, wordt weidegang wettelijk verplicht. Een Kamermeerderheid is voor, ook na de verkiezingen van 2017.' Zolang de formatie van het nieuwe kabinet loopt, zal er geen debat gevoerd worden over een mogelijk wettelijke verplichting. 'Dat zorgt voor onzekerheid, maar wat ons betreft wordt er door het nieuwe kabinet snel duidelijkheid gegeven. In 2014 is er al een motie aangenomen dat de Tweede Kamer 100 procent weidegang wil.'

De 80 procent van de bedrijven die in 2020 weiden, zal zo'n wet niet treffen, blijkt Ouwehand vooruit. 'De andere melkveehouders krijgen wel te maken met de wettelijke verplichting, tenzij ze fysiek niet kunnen weiden doordat ze een te kleine huiskavel hebben. Zij kunnen een ontheffing krijgen, maar ook niet tot het einde der tijden.'

Koeien horen te grazen in de wei, luidt

het principe van de PvdD. 'Als boer zou je dat ook moeten willen. Het is ook een kwestie van boerentrots. Als melkveehouders niet meer weten hoe je koeien moet weiden, heeft de landbouw in Nederland een verkeerde afslag genomen.'

Motie aangenomen

Ouwehand heeft in februari een motie in de Tweede Kamer goedgekeurd gekregen om het verplicht stellen van weidegang verder te onderzoeken. Het was een opmerkelijke ommezwaai, aangezien een aantal weken daarvoor een soortgelijk voorstel in de prullenbak verdween. Eén partij – de PVV – veranderde van gedachten en daarmee werd de motie aangenomen. Heel melkveehoudend Nederland schrok zich een hoedje.

Het geeft echter aan hoe onvoorspelbaar de politiek is als het om dit onderwerp gaat. Ook Kees Jaap Hin van de Stichting Weidegang – tegenstander van verplichting –

deelt die ongerustheid. 'De weidegangverplichting is een dubbeltje op zijn kant', zo schat hij in. 'Weidegang is in Haagse kringen een heel populair onderwerp. Je spreekt meteen een grote groep

kiezers makkelijk aan door te zeggen dat er een verplichting op weidegang moet komen. Daarom komt het onderwerp ook steeds weer terug.'

Weidegang 'hobby horse'

Bij de huidige formatie van het nieuwe kabinet zijn ook de woorden weidegang en verplichting al gevallen. LTO-voorman Kees Romijn heeft alle vertrouwen in het 'motorblok' van VVD, CDA en D66. 'Zij zitten allemaal op onze route bij het onderwerp weidegang. Aan dat blok kunnen ze nog zo'n mooie wielen hangen, maar de basis is weidegang vrijwillig laten.' D66-landbouwwoordvoerder Tjeerd de Groot bevestigt de steun. 'De sector kan tot 2020 laten zien wat ze heeft beloofd, ik ben daar positief over. Mocht het niet lukken, dan komt wettelijke verplichting in beeld.'

Hin is er minder gerust op. 'Weidegang is nu eenmaal een "hobby horse" van sommige partijen. In onderhandelingen over grote onderwerpen kan het verplichten van weidegang zo een keer als wisselgeld gebruikt worden. Dan zit je zo klem tussen grote belangen.'

Romijn benadrukt nog maar eens dat er rationeel gezien geen reden is een verplichting van weidegang in werking te stellen. 'Als sector zijn we voortvarend aan de slag om meer bedrijven te laten weiden. We zijn op de goede weg, zeker wanneer je het vergelijkt met de ons omringende landen. We lopen zelfs ver voor', weet de LTO-voorman. 'Er is geen enkele reden voor overheidsingrijpen.'

80 procent bedrijven of koeien?

Voor de sector is het de kunst om de regie zo veel mogelijk in eigen hand te houden, dat geldt ook voor het dossier weidegang. De doelstelling voor de sector is dat 80 procent van de bedrijven de koeien moet weiden. Dat wil zeggen: minimaal 120 dagen, ten minste 6 uur per dag. Of was het nu 80 procent van de koeien, zoals Van Dam in een Kamerbrief van 20 maart in een reactie op de moties schrijft, en zoals ook de PvdD systematisch roept?

'Dat is wel een heel zware doelstelling', weet Hin, die over de doelstelling van 80 procent weidende bedrijven wel positief gestemd is. 'Dat gaan we halen, er zit zo veel positieve energie in en er wordt keihard aan getrokken.' Het maakt volgens Romijn niet uit of je rekent naar koeien of bedrijven. 'Het gaat erom dat je nuchter kiest voor een sector die in toenemende mate met weidemelk meerwaarde uit de markt haalt, dankzij die vrijwillige weidegang.'

Het percentage weidende bedrijven ligt momenteel op 78,9 procent, zo meldt de Duurzame Zuivelketen, die de cijfers

meer betalen voor iets wat wettelijk verplicht is.'

Ouwehand reageert hier fel op. 'Dan moeten we druk zetten op de supermarkten. Een groep als Wakker Dier, ook al zijn dat geen vrienden van melkveehouders, zal die supermarkten aan de schandpaal nagelen als ze melk uit het buitenland van niet-weidende koeien in het schap zetten, alleen omdat het goedkoper is. Ik vind trouwens sowieso dat supermarkten niet onder de kostprijs zouden mogen inkopen.' De weidemelkpremie van ondertussen 1,5 tot 2 cent per liter melk, een substantieel aandeel

Kees Jaap Hin, Stichting Weidegang:

'In politieke onderhandelingen kan verplichte weidegang zomaar als wisselgeld gebruikt worden'

aangereikt krijgt van het Convenant Weidegang. Hierin werken 73 partijen samen om meer koeien in de wei te krijgen. Het afgelopen jaar 2016 is het aandeel weidegang met 0,6 procent weer licht gestegen en ook voor 2017 staan de seinen op groen. 'De weidecoaches begeleiden dit jaar weer 300 nieuwe weiders', licht Hin toe. 'Met alle opstallers wordt gepraat. Ook al past het ze (nog) niet, ze snappen het verhaal.' Ouwehand merkt scherp op dat het aantal bedrijven misschien gestegen is, maar het aantal weidende koeien niet. 'We zien onvoldoende vooruitgang.' Hin herkent dit niet. 'Ook grote bedrijven starten met weiden.'

Met name de zuivelindustrie spant zich in om meer melkveehouders aan het weiden te krijgen. Een aantal neemt zelfs alleen nieuwe veehouders als leverancier aan als ze de koeien weiden. 'Weidemelk is een succes in de markt', verklaart Hin. 'We onderscheiden ons daarin van landen als België en Duitsland. Dat onderscheid zou je met een verplichting van weidegang ook de nek omdraaien. Een supermarkt gaat niet

in de omzet van weidende bedrijven, zou voor melkveehouders dan ook veiliggesteld moeten worden, vindt Ouwehand. 'Dat geld hoort bij de melkveehouders.'

Windowdressing in Zweden

Voor een voorbeeld van wettelijke verplichting van weidegang hoeven we niet ver te zoeken. In Zweden hebben melkveehouders hier al mee te maken. Een goed voorbeeld? 'In de praktijk gaat het meer om een uitloop, alleen biologische bedrijven hebben de verplichting écht te weiden', weet Bert Philipsen, onderzoeker bij WUR.

Hij noemt een belangrijk argument om weidegang vrijwillig te laten: 'Weiden moet uit de drive van de veehouder zelf komen. Economisch is weiden interessant, dat is de trigger.' Bij een verplichting draait het om voldoen aan de wettelijke norm. 'Dat is niet hetzelfde als technisch goed beweiden. Bovendien, op sommige melkveebedrijven is het gewoon onmogelijk om de koeien te weiden. Wat in Zweden gebeurt, wordt snel een vorm van windowdressing.' |

